

**Земельні ресурси як природний капітал країни**

Прокопенко Н.І.

старший викладач кафедри геодезії та землеустрою

Асадулаєва В.В.

студентка 2м курсу спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Сумського національного аграрного університету

Підвищення добробуту суспільства залежить від його вміння ефективно використовувати незамінний природний ресурс - земля. Земля є найважливішим компонентом природного середовища, який має територіальну, якісну і кількісну неоднорідність, мінливість властивостей. Від раціонального використання земельних ресурсів залежить функціонування всіх галузей сільського господарства і економіки в цілому, тому найважливішим завданням державного управління земельними ресурсами є організація механізму розвитку земельних відносин.

Земельні ресурси як основа природного капіталу будь-якої держави повинні розглядатися, як територіально обмежені і з лімітованими корисними властивостями, що підлягають особливій охороні і дбайливому використанню. Так, в результаті нераціонального землекористування, застосування агротехнічних і агрономічних методів обробки ґрунтів і вирощування рослин, неадаптованих до місцевих умов відбувається погіршення якості земельних ресурсів.

Управління земельними ресурсами охоплює весь спектр суспільних відносин - від соціального до економічного, правового, екологічного та інших видів управління. Тому управління земельними ресурсами - це систематичний, свідомий, цілеспрямований вплив держави і суспільства на земельні відносини.

Розглянемо структуру землекористування в Україні. Україна належить до країн, найбільш забезпечених земельними ресурсами. Однак при досить

великих розмірах території наша країна має відносно невелику кількість земельних угідь, сприятливих для життя і господарської діяльності людини.

Понад 10% площі країни зайнято малопродуктивними землями степів, 8% - болотами і заболоченими землями, 15% - напівпустелями, в тому числі 3% - рухливими пісками, 5% - високогірними районами. Землі сільськогосподарського призначення складають лише 25% від загальної площі України. Вони складаються з ріллі, садів, виноградників, сіножатей та пасовищ.

Складовою частиною економічного механізму раціонального землекористування є питання комплексного інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства (система планування і фінансування розвитку меліорації земель). Через поглиблення економічних реформ та загострення екологічних проблем у сільському господарстві з'явилася тенденція якісно нового наукового обґрунтування ефективності створення стійких агроландшафтів, орієнтованих на виробництво високоякісної продукції в обсягах, що відповідають природним потенціалом регіону і забезпечують збереження і відтворення ґрунтової родючості.

Сільськогосподарське землекористування як оцінна одиниця являє собою земельний масив з певними просторовими характеристиками: межами, конфігурацією, площею, місцем розташування, а також природними умовами, якісними характеристиками, правовим режимом користування, особливостями господарської діяльності. Землекористування висловлює економічну, природну, екологічну, технічну, соціальну, правову сутність, а також характер використання та охорони земельних ресурсів

При такому різноманітті структури система землекористування втрачає керованість на всіх рівнях влади. Крім того проблема ускладнюється ще й тим, що роль держави, особливо в плані фінансування практично звелася до нуля. Дроблення і роз'єднаність землекористувачів, відсутність спеціалізованої сільськогосподарської, високопродуктивної техніки і єдиної державної політики в галузі ефективного землекористування не дозволяє здійснювати

впровадження сучасних технологій і нових більш продуктивних сортів рослин і тварин. Прийняті ж заходи щодо підвищення родючості ґрунтів, розвитку тваринництва і т.д. в зв'язку з кризовими і реформеними явищами, мають епізодичний характер і вельми неефективні. Зберігається тенденція зростання площ порушених земель. Це обумовлено тим, що в результаті розширення площ під виснажливими (висококомерційними) культурами щорічно повсюдно відбувається збільшення площі порушених земель, а процес відновлення (рекультивації) здійснюється досить повільно і як правило не в повному обсязі.

Однак, земельна реформа не вирішила деякі питання ефективності використання сільськогосподарських земель: не використовуються великі площі, які знаходяться в занедбаному і зарослому стані. Відсутність фінансування призвело до припинення робіт з відновлення пошкоджених земельних ділянок.

Отже, в даний час необхідно провести ряд заходів з боку державного сектора, спрямованих на розвиток аграрного сектора економіки. Мета реформи в галузі землекористування спрямована на створення ефективних земельних відносин, безпечних в екологічному сенсі, так як землекористування відноситься до всіх сфер економічного життя країни. Дана мета може бути досягнута після сформованого комплексу заходів.

#### Список літератури

1. Капінос Н.О., Прокопенко Н.І., Гончаров В.В. Джерела стабілізації та розвитку аграрної сфери. *Вісник Одеського національного університету*. 2020. №1.С. 129-133.
2. Стале сільськогосподарське землекористування: реалії та перспективи розвитку: монографія/ за заг. ред. В.В. Макарової. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2020. 90с.
3. Третьак А.М. Земельний капітал: теоретико-методологічні основи формування та функціонування : монографія / А.М. Третьак. – Львів : Вид-во «Сполом», 2011. – 520 с